L. 128

D. A. G.

DISSERTATIO BOTANICO-MEDICA,

SISTENS

LIGNUM QVASSIÆ,

QUAM,

CONSENS. EXPER. FACULT. MEDICÆ,
IN REGIA ACADEMIA UPSALIENSI,

PRÆSIDE,

NOBILISSIMO atque CELEBERRIMO

D. D. CAROLO
V. LINNÉ,

EQVITE AURATO DE STELLA POLARI,
S:Æ R:Æ M:TIS ARCHIATRO,
MEDICIN. ET BOTAN. PROFESSORE REG. ET ORD.
ACAD. SCIENT. UPSAL. HOLM. PARIS. PETROPOL. BEROL.
IMPER. NAT. CUR. BERNENS. LONDIN. ANGLIC. MONSP.
TOLOS. ET FLORENT. MEMBRO,

PRO GRADU DOCTORIS OBTINENDO,

PUBLICO EXAMINI SUBMITTIT,

STIPENDIARIUS REGIUS,

CAROLUS M. BLOM,

SMOLANDUS.

IN AUDITOR. CAROL. MAJ. D. XXVIII. MAJI
ANNI MDCCLXIII

HORIS, ANTE ET POST MERIDIEM, SOLITIS.

UPSALIÆ.

1818
c 2

S:Æ R:Æ M:TIS
MAGNÆ FIDEI VIRO,
Supremo excubiarum militarium
PRAEFECTO, Legionis Dahlecarlicæ TRIBUNO,
Regiique Ensiferorum Ordinis
EQUITI,
Generosissimo ac Nobilissimo
DOMINO,

D:NO GUSTAVO HENRICO MANNERHEIM,

ob collata beneficia vere Paterna,
in
piam gratissimæ mentis tesseram

SACRA.

I. N. S.

CAP. I.

Quoniam Sanitas ſola felices & miſeros diſcriminat; MEDICINA equidem, quæ illam tuendam reficiendamve docet, mortalibus inter primas Scientias eſt reputanda, omnique ſtudio excolenda. Medicina duobus, quod ajunt, nititur pedibus, quorum alter PATHOLOGIA eſt, in notitiam ducens morborum, THERAPEUTICA alter, cognitionem tradens medicamentorum. Utrumque hoc Medicinæ fulcrum perinde neceſſarium Medico eſt. Quemadmodum enim non refici horologium fractum poteſt, vel in motu ordinato turbatum, niſi vitio probe perſpecto, & inſtrumentis idoneis, quibus reficiatur, aptatis; ſic etjam nec tollitur morbus, niſi natura ejus primum cognita, medicamentisque aptis propinatis. Hæ vero Medicinæ partes, vario tempore, varia ſubiere fata. Veteres, pro ratione

ſui ævi, celebrandam utriusque habuerunt notitiam, & æque in dignoſcendis Medicamentorum ſimplicium viribus, ac in Semioticis & Prognoſticis verſati ſunt. Revocatis autem ſcientiis, cum clarior lux litteris affulſiſſet omnibus, ea cumprimis pars, quæ ſtatum hominis ſanum morboſumque docet, ſummo ſtudio ſummaque cura Anatomicorum & Phyſiologorum mechanicorum, ad ſummum fere pervenit perfectionis cacumen; dum contra illa, quæ de Viribus medicamentorum agit, in primis, ſaltim diu, cunabulis hæſit, neſcio vix quo fato neglecta. Sic pleræque plantæ noſtræ officinales uſu tantum coluntur Antiquorum, Græcorum nempe & Arabum, a quibus quidem, præjudicio ſæpiſſime virium ſeducti, recentiores amplas ſuas concinnarunt medicamentorum formulas, potius tamen credo in detrimentum & opprobrium, quam robur & emolumentum Medicinæ. Cauſſa vero, cur, per tot ſecula, proficua hæc Medicinæ pars ſuccubuerit, ea præſertim eſſe videtur, quod Medici, nec quantum oportuit, nec quantum decuit, in Scientia Botanica verſati fuerint: cui etiam addi poteſt illa, divulgata nimirum, per orbem medicum quorumdam theoria, qua artis ſalutiferæ Cultores ſedulo a medicamentis toxicis caverent, eaque prorſus e foro exſtirparent therapeutico. Sed neſciunt erroneæ ejusmodi ſectatores ſententiæ, quemadmodum præclare monuit NOBILISS. D:s PRÆSES *in Mater Medic. 1749 edita, Canon. 16 & 17.* in Toxicis maxima latere medicamenta, Venenaque a medicamentis non niſi ſola doſi differre, cujus rei clariſſimum omnino eſt exemplum Mercurius ſublimatus corroſivus, quo, ut ut venenatiſſimo, pertinaciſſimi, &, alioquin, curam ſæpe reſpuentes, tuto tolluntur morbi.

Jam vero, poſtquam fauſtiſſimum tandem Scientiæ Naturali, & præſertim Botanicæ, illuxit ævum, quo in formam diſciplinæ redacta eſt, ſcrutinium quoque medica-

men-

mentorum magis magisque excoli cœpit. Hinc, noſtris temporibus, Viennenſes, cura ILLUSTR. D:NI L. B. VAN SVIETEN, medicamenta tentatum iverunt antea minus ſpectata, utpote Mercurium ſupra nominatum, Lythrum, Uvam urſi, Conium, & plura. Nec defuerunt qui ab America multa nobis attulerint, recentiori ævo, medicamenta præſtantiſſima, quorum, ut exempla quædam proferam, memoraſſe ſufficit Chinchinam, Guajacum, Saſſafras, Contrajervam, Ipecacuanham, Ialapam, Pareiram, Sarſam Parillam, Tachamahacam, Vanillam, Copaivam, Tolu. Profecto cortex chinchinæ ſolus tanti eſt momenti, ut, Medicorum, hoc cimelio deſtitutorum, curæ commiſſi multi, miſere ſi non perirent, diu tamen torquerentur ægri. Nihil enim illo præſtantius in febribus intermittentibus eſt, utilius nihil in morbis plurimis a laxitate & acido ortis, quod eo magis apparet, quo accuratiori lance conſideramus tum frequentiſſimum illum præſcribendi uſum, tum ſtupendam illam copiam, qua e Chilli & Peru quotannis exportatur, unde tantum certe Hispanis lucri redundat, ac unquam e ditiſſimis Americæ fodinis argenteis. Itaque mirari ſatis non poſſum, cur Medici Europæ Auſtralioris ne unicam quidem tanti nominis arbuſculam in ſuas regiones inferendam, ibique plantandam, curaverint, ubi tamen adeo facile creſceret, atque ubi, ſi verbis loqui liceat poëtæ,

O - - - - - - Natura beatis
mnibus eſſe dedit, ſi quis cognoverit uti.

Verum mentionem chinchinæ ſic faciendo, medicamenti ſane, quod in Materia medica primum merito ſibi vindicet locum, animum ſimul in id intendo, ut Benevolum Lectorem excitem ad conſiderandum aliud quoddam Pharmacum, quod, me quidem judice, chinchinam longe ſuperat. Antequam autem deſcriptionem ejus

virtutesque dedero, verbo indicare decet, ſummas deberi gratias NOBILISSI:o D:o CAROLO DAHLBERG, militum Protribuno virtutis gloria præſigni, cujus induſtria, ſtudioque rei ſemper inſerviendi publicæ, novum hoc medicamentum nobis innotuit cujusque cura ſimul ab India occidentali ad nos translatum eſt.

CAP. II.

Surinamum provincia Americes, ad latitudinis 6:um verſus Septentrionem gradum, ditioni Belgarum adjecta, Regio amœniſſima eſt, & per frequentiſſimam Coffeæ aliarumque plantarum culturam ſatis nota; at ſolo valde humido laborans. Ejusmodi loca ſanitati admodum officiunt, qua de re Belgium fœderatum, in Europa, nos ſatis evincit. In Indiis autem tanto majorem talis ſedes noxam infert, quanto calor ibi fervidus Solis plus putredinis excitat, fœtoris plus atque mephitis, quæ, poris corporis apertis, facile attrahuntur; horrendasque incendunt febres. Certe teſtantur omnia fere itineraria Surinamum huic incommodo inprimis obnoxium eſſe, adeo ut vix tertia pars advenarum, qui illuc appellunt, ſalva redeat, ſed morbis moriatur endemiis regionis, quales ſunt febres excerbantes, Amphemerina puta, Tritæus, Tetartophia, Hemitritæa, atque Hectica. Et quamvis incolæ, longo quidem abhinc tempore, tam interſcindendo ſilvas, quo liberior regioni redderetur aura, quam etjam huc illucque ducendo canales, atque excogitando medicamenta appropriata, omni in id ſtudio incubuerint, ut malo huic fatali mederentur; vix tamen quidquam effecerunt, usquedum obſcurus quidam Servus nigrita, nomine *Quaſſi*, medicamentum quoddam invenerit, quo uti contra malignas conſervorum ſuorum febres tanto ſucceſſu cœpit, ut ejus auxilium petere vel ipſi domini cogerentur. Hoc vero ſuum medicamentum, tantum abfuit,

ut detegere voluerit, ut potius id ſemper ſanctiſſimum celare arcanum ſtuduerit. Nec brevi detectum, credo, fuiſſet, niſi, magna Publici æſtumatione dignus, NOBILISS. D:us CAROL. DAHLBERG tantam ſibi a Quaſſio hoc, Socri ſuæ tum temporis ſervo, venerationem & amorem conciliaſſet, ut cordate non ſolum ipſum ſibi medicamentum obtulerit, ſed & arborem, e cujus radice deſumtum eſſet, oſtenderit: quæ arbor circa Surinamum ſatis frequens eſt, extra vero illum rariſſime reperitur. Tandem, dicti Viri Nobiliſſimi cura, Qvaſſii arcanum hoc ad NOBILISS. D:M PRÆSIDEM pervenit, qui ſummas ejus Qualitates, Vires & Uſum, nuper, in prælectionibus publicis de Materia Medica, expoſuit, unde tanta me cepit cupiditas illud cum Orbe medico communicandi, ut temperare mihi haut potuerim, quin publico ſpecimine illud exhibendum rogarem, fore ea opera ſperans, ut de genere humano merear, atque ſic proficuo Argumento compenſem, quod elegantiæ ſimul in ſcribendi ratione deſideratur.

CAP. III.

QVASSIÆ *Lignum* nomen illud eſt, quod novo huic Medicamento inpoſuit NOBIL. D:s PRÆSES. Cujusnam autem Arborum generis eſſet, cognitu perquam fuit difficile. Dominus ROLANDER, qui, ante aliquot annos, Surinamo domum rediit, & præſtantiſſimas hujus Pharmaci vires celebrare novit, illud radicem eſſe *Zygophylli æſtuantis* ratus eſt, cujus deſcriptio eſt data in *Spec. Plant. edition. 2. pag. 552.*

At Nobiliſs., quem nominavimus, D:s DAHLBERG verum ejus nobis patefecit genus, qui arborem Surinami ſuo in horto copioſe ſeruit; & Surinamo ante annum in Patriam redux, adeo curioſus fuit, ut non ſolum racemum *florum* ejusdem, ſed etjam *fructus*, & *folia* ſepa-

ſeparatim, ſecum Spiritu vini conſervata duxerit, quorum inſpectione ſequens ſic Deſcriptio condita eſt.

QVASSIA.

CAL. *Perianth.* pentaphyllum, breviſſimum: foliolis ovatis, perſiſtentibus.

COR. *Petala* quinque, lanceolata, elongata, ſeſſilia, æqualia. *Nectarium* ſquamis quinque, ovatis, villoſis, baſi filamentorum interiori inſertis.

STAM. *Filamenta* decem, filiformia, æqualia, longitudine corollæ. *Antheræ* oblongæ, incumbentes.

PIST. *Receptaculum* carnoſum, orbiculatum, elevatum, germine latius. *Germen* ovatum, ex quinque compoſitum. *Stylus* filiformis, longitudine ſtaminum.

PERIC. quinque, lateralia, diſtantia, receptaculo carnoſo orbiculato inſerta, ovata, obtuſa, bivalvia.

SEM. ſolitaria, globoſa.

CAUL. teretes, arborei, cinerei: *ramis* raris nec multum ſubdiviſis: ramulis ultimis viridibus: punctis inpalpabilibus albis adſperſis.

FOLIA pinnata, alterna, petiolata, patentia: *Petiolis* communibus, ſpithamæis, utrinque marginatis membrana latiuscula, ad ortum foliorum contracta, terminatis in mucronem mollem, ſubulatum, marceſcentem, pubeſcentem. *Pinnæ* ſ *foliola* trijuga ſeu quadrijuga, ſeſſilia, rarius exacte oppoſita, lanceolato-ovalia, acuminata, integerrima, lævia, glabra, nonnihil venoſa, patentia, pervigilia, coccis heſperidum (in hybernaculis noſtris) valde obnoxia, ante explicationem conduplicata, digiti lon-

gi-

gitudine, duorum pollicum latitudine, membranacea, nec rigida, perſiſtentia ſæpe per totum autumnum, non tanem perennia, læte viridia.

FULC. *Stipulæ* nullæ ſunt, nec *Arma*. RACEMI terminales, ſimplices: *Bracteis* alternis, linearibus reflexis: corollisque magnitudine & fere ſtatura Dictamni albi.

Ex dato itaque Charactere omnino quidem liquet QVASSIAM noſtram proxima cum ZYGOPHYLLO, quod etjam ſquamas ad baſin filamentorum habet nectariferas, affinitate conjunctam eſſe. Utramque vero arborem non ejusdem eſſe generis ſatis indicat fructus, qui in Quaſſia, more OCHNES, ad idem receptaculum carnoſum pericarpiis quinque gaudet diſtantibus, monoſpermis; in Zygophyllo vero capſula 5-locularis eſt atque polyſperma. Atque ſic genus QVASSIÆ in eodem a ZYGOPHYLLO differt gradu, quo differt a Ruta Dictamnus.

1. QVASSIA *amara. Spec. Plant. 2. pag. 553.*, unicum verum nomen eſt, quod huic vegetabili inpoſitum eſſe reperio.

Nux americana, foliis alatis bifidis, *Comm. hort. 1. p. 183. t. 94.*, juvenis eſt abor, quæ noſtram admodum refert, utut nondum ſatis adulta. Non me quidem fugit, quod D:s BROUN, aliique, Melicoccam hanc Figuram Commelini habeant; vero tamen eſt ſimile, illam Quaſſiæ potius adjiciendam eſſe, nec forſan ullo modo ab illa differre. Ceterum nulla alia hujus vegetabilis invenire potui ſynonyma.

Quod ad arborem Quaſſiæ attinet, illa pluribus abhinc annis, in horto noſtro Academico læte viguit, adque altitudinem octo pedum pertigit. Quoniam vero flores heic proferre nunquam vila eſt, ſemper pro ſpecie quadam *Sapindi*, cui multum facie externa aſſimilatur, habita eſt,

donec

donec tandem NOBILISS. D:us PRÆSES folia ſupra commemorata, in Muſæo Dalbergiano, obtinuit, & eadem eſſe cum foliis arboris noſtræ obſervavit, unde ſic verum hujus nomen nobis innotuit.

LIGNUM QUASSIÆ eſt caudex deſcendens, ſeu radix prædictæ arboris, a plurimis tamen lignis nulla ſe diſtinguens nota ſingulari. Albicans eſt, craſſitie brachii humani, at, aëri per aliquot tempus commiſſum, non nihil flaveſcens. Medulla cum alburno cohæret, nec ab illo ullo modo ſeparatur. Cortex eſt tenuis, colore griſeo, inæqualis & rudis, interdum fiſſuris quaſi exulceratus. Hinc ratione ſtructuræ externæ difficillime ab aliis dignoſcitur.

CAP. IV.

QUALITATES hujus *ligni* dum quæro in ODORE & SAPORE, *Odor* nullus obſervatur, *Sapor* autem *Amariſſimus*, nec inter omnia, quot ego novi, medicamenta ſimilem ſui habens. Eſt enim omnium fortiſſimus & maxime concentratus, ſine tamen ullo ſtiptico, vel ejusmodi quod chinchinæ ineſt, quodque eam nobis adeo ingratam reddit. Hinc ſi minima hujus, aut ligni, aut corticis, lamina ſumatur, quæ nec tenuiſſimo papyro craſſior neque ſemine melonis major eſt, atque illa lingua excipiatur, mox tam puram tribuit amaritiem, ut purior & ſaturatior cogitari nequeat, quæ tantum abeſt, ut mox evaneſcat, ut potius linguam quaſi penetrare ſentiatur, eique quam diutiſſime immutata & fixa inhæreat. Pari modo ſeſe res habet, ſi infuſum Qvaſſiæ guſtetur. Unicus namque pulveris ejus ſcrupulus tanto integram aquæ ferventis libram ſapore amaro imbuit, ut mirari ſane conveniat, in tam parva radicis mole tantam latere virtutem. Nec amarum hoc, quemadmodum ſupra monuimus, ullo modo eſt ingratum, ſed po-

tius

tius placidi quid præbet, cum, viribus tandem exhauſtum, a lingua recedit. Unde merito dici poteſt, hoc ipſum, inter omnia amara, una eſſe & ſummum & ſimul gratiſſimum.(*)

VIRES vero Qvaſſiæ quod reſpicit, quicunque ad theoriam Saporum animum attendere vult, facile percipiet illas admodum *Balſamicas* eſſe. Balſamica autem dicuntur, quæ per amaroremm & acido reſiſtunt & putredini, quo duplici Principio ſolvuntur & deſtruuntur tam vegetabilia, quam animalia, omnia. Quod autem amaris *acida* & *putrida* frangantur, omnique modo inhibeantur, quotidiana edocemur experientia. Sic Abſinthium, æſtate, cereviſiæ aceſcenti immiſſum, intra pauca minuta, acidum frangit & domat. Idem etjam valet de Lupulo, qui, cum cereviſia coctus, ab acore illam, & ingrato mucore, diu præſervat. Quapropter œnopolæ, rei hujus optime gnari, vina marcida amaris corrigunt, eaque dein pro ſtomachalibus divendunt. Jam

(*) Cum hac noſtra quoniam, in qualitatibus & viribus, multum convenit GENTIANA INDICA, in *Pharmacopœa Wurtenbergica*, *pag. 141*, propoſita, quamvis hanc ab illa diverſam eſſe ſpeciem, ex radice crocea geniculata, facile novi, lubet ex laudata Pharmacopœa hujus delineationem addere.

GENTIANA INDICA. Sub hoc nomine a Luſitanis radix quædam geniculata pallide flaveſcens, variis nodulis ac circulis inſtar Hypecacuanhæ calamiſtrata, ante aliquot annos ex America allata fuit. Tantæ, & tam penetrantis aromaticæ, neutiquam tamen ingratæ amaritudinis deprehenditur, ut gentiana noſtra, centaurium minus, colocynthis, aliaque amara cum hac collata, inſipida ac inertia vocari mereantur.

De charactere hujus botanico, ſicut de multis aliis ex america allatis, nihil nobis conſtat: *Laudatur adverſus omnium male moratarum febrium indolem, atque unicum hujus radicis ſcrupulum, ad febrile fermentum ex viſceribus excutiendum, plus efficere, quam plures corticis chinæ drachmæ. Quin imo plurimos ex ſola hujus radicis Gentianæ indicæ maſticatione, & ſaliva deglutita, tanquam incantamento reſtitutos fuiſſe* Excell: D. Schendo, Ruſſorum exercituum Medicus, *perhibet.* Act. ph. med. Vol. I.

autem qualem amara vim in acida exercent, talem etjam in putrida conferunt. Carnes namque Scordio involutas a putredine conſervari immunes, veterum eſt tam nota, quam quæ notiſſima, obſervatio. Et neminem unquam fugit, cadavera, Aloë & Myrrha condita á putredine integra perdurare ſecula. Hæ etjam Qvaſſiæ noſtræ ſunt vires: ne dicam illam, quemadmodum cetera ſumme amara, *tonicam* quoque eſſe, atque adeo valde ſtomachicam.

USUM denique hujus dum perpendimus, *in genere* dicendum eſt, illam in omni morbo conducere, ubi conducunt reliqua medicamenta amara: *ſpeciatim* autem, & præcipue, ſumma laude inclaruit in *Febribus Intermittentibus atque Exacerbantibus.* Phyſiologica edocti experientia novimus, maſſam ſanguineam ex ſanguine rubro & ſeroſo conſtare. Ruber ſanguis putreſcit, ſerum aceſcit. Quando ſerum vitiatur, tranſit illud in acidum multiplicabile, quemadmodum in Tertiana, aliisque Intermittentibus, ubi ſudor adeo acidus percipitur, naresque ferit, ut, ſolo fere odore, dicere poſſis, quo morbo æger laboret. Hoc autem acidum tollitur amaris: unde itaque Chinchina ſacra ſemper eſt anchora in febribus intermittentibus, ut &, ante ejus tempora, fuere Gentiana, Centaurium, Chamomilla, Faba Ignatii, Nux Vomica, cetera. Idem quoque valere opinor de febribus Exacerbantibus, quæ, meo quidem judicio, non niſi Intermittentes ſunt, cum tamen tam protractis, atque contiguis, paroxyſmis, ut alter vix demittat, cum alter incipit. Hinc etjam eſt, ut febres Exacerbantes, a quibusdam Medicis, dictæ ſint Subintrantes, & Remittentes ſeu Exacerbantes primo vere, provectiori æſtate, typum ſæpe induant Intermittentium. Nec cura Exacerbantium ullo modo differt ab illa, quæ in febribus Intermittentibus adhibetur; utraque enim abſolvitur Emeticis, digeſtivis,

Cor-

Cortice Peruviano. Quando autem febres Exacerbantes male moratæ indolis ſunt, quemadmodum non raro, præſertim in America accidit, uſus chinchinæ ſæpe irritus eſt et fallit. In tali tum caſu *Lignum* QUASSIÆ, inter omnia huc usque detecta medicamenta, palmam ſibi vindicat, tantæque, ſecundum plurium, ab America, virorum fide dignorum obſervationes, virtutis & efficaciæ eſt, ut præſentanea cenſeri merito poſſit medicina.

MODUS *Quaſſiam præſcribendi* varius eſſe poteſt. Dari enim conducit vel in *Pulvere*, vel in *Pilulis*, vel in *Electuario*, vel in quacunque forma alia. Quaſſi ipſe radicem raſpatam ſumit, digerit cum ſpiritu vini gallico per unum alterumve diem, loco tepido, *tincturamque* inde ortam decantat, filtrat & propinat. Quæ autem Nobis maxime arridet, formula hæc eſt:

R. Lign. Qvaſſiæ, raſpati drachm. j.
Aqu. fontan. ebullient. Libr, j.
Stent in digeſtione per horulam, & *infuſi* d:r ſæpius Unc. j. pro doſi.

Si vero quis, vel gratioris ſaporis conciliandi cauſſa, vel etjam alia conditione ductus, infuſum ejus *vinoſum* velit, etjam id tuto parari atque propinari poteſt. Nec doſis ullo modo eſt metuenda, ſed porrigi poteſt ad duplam, triplam, imo quadruplam, ſine omni formidine, violenti vel corroſivi veneni: ne reticeam, quod ne eccoprotica quidem ſit; unde omnino patet, eam naturæ noſtræ, reliquis extreme amaris, multo amiciorem eſſe.

Cæterum, quamvis Quaſſia, in quantum ego novi, non niſi in dictis febribus Intermittentibus atque Exacerbantibus huc usque inclaruerit, nullum tamen eſt dubium quin in reliquis morbis, ab acido ortis, præſtantiſſimo ſe effectu probatura ſit, utpote in Hypochondriaſi, Arthritide, Leucorrhœa, imo ipſo putridiſſimo Sphacelo. &c.

CAP. V.

EXPERIMENTA, cum Ligno Quaſſiæ, in Patria noſtra, inſtituta, pauciora adhuc ſunt, quod ſane non mireris, cum in copia nondum obtineri potuerit. Ex pauciſſimis tamen, me rem haut injucundam Lectori facturum ſpero, ſi aliquot heic inſerta ſiſtem.

1. Æger, fere octogenarius, calidus ſe expoſuerat conclavi frigido, unde non multo poſt vehementiſſima eſt correptus febre Exacerbante *Hemitritæa*. Vires ejus debiles canaque ſenectus Medico non permiſerunt, ut Ipecacuanham, vel aliud quoddam emeticum, præſcriberet. Et præterea quoniam Chinchinam adeo averſatus æger eſt, ut eam nullo unquam modo ferre potuerit, propinabatur ipſi infuſi Qvaſſiæ unc. j, quavis hora; & eo quidem eventu, ut febris poſt diem ſesquialterum prorſus ſedata ſit.

2. Podagricus LX annorum, a materia podagrica ad abdomen & pectus retrograda, ſemel inopinato ſuffocanti adeo *Aſthmate* metaſtatico afflictus eſt, ut omnino putaret ſe in agone mortis eſſe. Medicus, ad illum vocatus, accedens mox præſcripſit radicem Qvaſſiæ, more ſupra expoſito bibendam, quæ tam præſentanea ægro fuit Medicina, ut, poſt aliquot horas, non Aſthma ſolum penitus ſublatum ſit, ſed cruciatus etjam, quos in abdomine paſſus fuiſſet, quoad maximam partem fuerint ſedati.

3. Femina XXX annorum, ante aliquod tempus, humida ſe inſinuante tempeſtate vernali, cameram petiit, ad res culinares peragendas, minus calidam. Sentiebat quidem mox abdomen frigefactum, ſed nullis tamen utebatur remediis. Elapſo itaque uno alterove die, atrociſſima infeſtata eſt *Colica*, quæ non ſolum noctes inſomnes, verum etjam tempus inprimis pomeridianum, præ dolore torminibusque, graviſſimum reddidit. Adhibe-

ban-

bantur evacuantia, fomentationes, carminativa, anodyna, digeſtiva &c., ſed omnia in caſſum. In urina conſpiciebatur ſedimentum paucum lateritii coloris. Hinc quoque præſcribebatur China, quam copioſe ſumſit tam in ſubſtantia, quam in infuſo; at eodem, quo reliqua, effectu nempe prorſus irrito. Tandem propinatum fuit infuſum *ligni* Qvaſſiæ, cujus libra unica primo die hauſta tantum effecit, ut urina ſtatim plus ſedimenti craſſioris depoſuerit, & ægra, poſt paucos dies, priſtinam recuperaverit ſanitatem.

Itaque, quum ex allatis liqueat quam divinum Lignum QVASSIÆ medicamentum ſit, Pharmacopolas Regni noſtri non ſatis unquam monere poſſum, ut illud ſibi ab America ſolicite acquirant; unde Medici ſic ſpecificum efficaciſſimum habeant, quo miſeræ ſuccuratur mortalium vitæ, imprimis cum Hemitritæa hodie apud nos frequentiſſima eſſe cœperit.

S. D. G.

EXPLICATIO TABULÆ.

a. *Ramulus* recens arboris.
b.b. *Racemus* florum.
c.c. *Calyces.*
d. *Flos* explicatus.
e. *Stamen* ſquamæ nectariferæ inſertum.
f. *Piſtillum* cum Germine quinque-partito.
g. *Pedunculus* partialis.
h.h. *Receptaculum* fructus carnoſum.
i.i.i. *Fructus* diſtincti, receptaculo inſerti.
k.k. *Petioli* alati.
l.l.l. *Foliola.*
m.m. *Petioli* apex molliuſculus.
n.n. *Bracteæ.*

QUASSIA
amara

C.F. Koppius del.

A. Åkerman Sc.

1.50